

W. Andelaar,

Als geen andere plaats leent Noordwijk zich voor een rondje groen. Met de vuurtoren als middelpunt iets oppikken van wat de natuur te bieden heeft.

Het zal je maar gebeuren! Op je morgenwandeling langs het strand zie je in de verte iets groots en donkers op de grens van water en zee. Dichtbij gekomen blijkt het een dwergvinvis te zijn die aan lager wal is geraakt. Een niet alledaagse gebeurtenis op het Noordwijkse strand. We moeten terug naar 1942 voor een dergelijke stranding. Het dier dat in april j.l. werd gevonden bleek nog in leven te zijn, waarna een reddingsactie op gang kwam. Onder leiding van Kees Kooymans werd het dier tot twee maal toe met de redboot in zee gebracht. Echter, nog voor de redboot weer aan strand kwam lag de vinvis daar alweer. Uiteindelijk besloot men daarop het dier maar uit zijn/haar lijden te verlossen. Om nog even terug te komen op de stranding van een dwergvinvis in 1942, het strand was in dat oorlogsjaar afgesloten. Een groepje mensen dat ter hoogte van paal 79 bezig was met werkzaamheden in de zeereep ontdekte het dier. Een van hen was Johan Moerkerk, voor oudere vogelaars geen onbekende. Ondanks het verbod om het strand te betreden kon Johan het niet laten het dier van dichtbij te bekijken. Het bleek al dood te zijn, een deel van de kop te missen en behoorlijk te stinken. De walvis was waarschijnlijk in aanraking met een zeemijn gekomen. Desondanks werd het dier afgevoerd ten dienste van de voedselvoorziening. Eet smakelijk!

Opmerkelijk was dat bij het ontleden bleek dat het een zwanger vrouwtje betrof met een foetus van 1.60 m. Het dier zelf was overigens 8.50 m lang, belangrijk groter dan de in april j.l. aangespoelde vinvis.

Tot het midden van de vorige eeuw was het niet ongewoon een aangespoelde kleine walvisachtige op het strand te vinden. Gewoonlijk betrof dat een bruinvis of een dolfijn. Grotere walvissen echter kwamen ook voor die tijd niet zoveel in de Noordzee voor en verdaagden derhalve ook niet zoveel op het strand. Van de dwergvinvis is nog een derde stranding bekend uit 1923 maar dan hebben we het wel gehad. Van de orka kennen we ook een aantal gevallen: Zo kwam er in 1945 een orka van circa 6 m aan op het strand. Als bijzonderheid werd daarbij vermeld dat het dier 4 x 12 tanden in de bek had. In 1936 liet een tweede orka het leven op het Noordwijkse strand en werd door Jan P. Strijbos op de foto gezet. Deze miste alle tanden uit de onderkaak. Waarschijnlijk liggen die nog steeds in een Noordwijkse keukenla. Van een derde orka uit 1909 is alleen bekend dat deze slechts vierenhalf meter lang was.

Een dwergpotvis op het Noordwijkse strand haalde in 1925 de landelijke pers. Dit dier vertoonde lidtekens van een vechtpartij. Op 1 november 1970 vond Willem van Duyn een griend op het strand. Een setje wervels van dit dier zijn in het Jan Verwey Natuurcentrum te zien. Voor het echt grotere werk moeten we terug tot 1614 en 1629. In die jaren werd een potvis op het Noordwijkse strand gesmeten. In plaats van foto's werden deze dieren in staal gegrift en als prent

afgedrukt. Dergelijke strandingen betekenden in die tijd een volksvermaak. Bij het ontbreken van de Efteling was een stranding goed voor een dagje uit.

Een kennis uit Heemstede maakt studie van alle strandingen in ons land en probeert verbanden te leggen met het weer en de stand van de maan. Zoals bij volle maan de wolven huilen, zou een bepaalde maanstand tot strandingen kunnen leiden. Of dat waar is? Ik weet het niet, maar een wandeling op het strand bij volle maan is toch leuk, met of zonder aangespoelde walvis.